

Mercator

Časopis Poslovnega sistema Mercator

št: 12, december 1999

*Z nahrbtnikom zdravja,
s culico sreče
in z varnimi stopinjami
v novo leto 2000*

K A Z A L O

na kratko

**KRATKE VESTI IZ MERCATORJA,
O MERCATORJU IN OD DRUGOD**

stran 4

mercator moje dežele

Novinec v Trbovljah - dve novi trgovini	stran 8
Preden gredo delikatose za med - komercialni teden v MTL	stran 10
Modna revija v Medvoškem centru	stran 11
Bela Jagoda v Mariboru - nov supermarket v predmestju	stran 12
Lepotica pod Gorjanci - vse za gradnjo in dom na enem mestu	stran 13

aktualno

O pokojninskem in invalidskem zavarovanju po novem

stran 14

Ljubljana in Veselje

Na poti med Indijance	stran 18
Horoskop za leto 2000	stran 20
Magično leto 2000	stran 22
Zelene strani	stran 23
Nagradna krizanka	stran 26

Časopis Poslovnega sistema Mercator, d.d.,
Ljubljana, Dunajska 107,
Izdaja Center za obveščanje, Uredništvo,
Ljubljana, Dunajska 107, telefon 061/160 11 31,
160 11 32.

Urednica: Vesna Bleiweis

Priprava za tisk in tisk: Delo TČR, Ljubljana
Časopis prejema delavci, kmetje, učenci
in upokojenci Poslovnega sistema Mercator.
Naklada: 10.300 izvodov.

Davek na dodano vrednost 8%.

Zoran Janković

POPOTNICA ZA LETO 2000

Še nekaj dni in čas, ki se meri v letih, bomo začeli pisati s številko 2. Kakšna naj bo naša popotnica v novo tisočletje?

Prav gotovo je lahko polna samozavesti in ponosa zaradi doseženega in uresničenega v letu 1999. Bili smo stvarni načrtovalci rasti in odločni uresničevalci obljub. Ne samo v delu, ki zadeva Mercatorjevo širitev v slovenski prostor, gradnjo novih nakupovalnih centrov in vrste drugih objektov, temveč tudi v delu, ki zadeva razvoj partnerskih odnosov s potrošniki in dobavitelji, z zaposlenimi. Ustvarili smo pogoje za zadovoljstvo delničarjev, saj je vrednost njihovega premoženja stabilno in konstantno naraščala skozi vse leto.

Miran Goslar je ob podelitvi nagrade za življenjsko delo v Mercatorju preprosto povedal: »Zavedajte se, da nič ni tako dobro, da jutri ne bi moglo biti še boljše.« Misel, ki mora biti naša popotnica. Misel, s katero moramo v letu 2000 požeti letino, ki smo jo v brazde posejali v letu 1999.

Zaznamuje nas velikost, razširjenost v celotnem slovenskem prostoru, s svojo trgovino segamo v prostore izven slovenskih meja. Povsod se naša družina podpisuje z enim samim imenom - Mercator. Povsod smo za imenom ljudje, ki s svojim obnašanjem izpričujemo pripadnost družini, svojo kakovost.

Nismo je še vsi dosegli v enaki meri in tudi razumemo je še ne enako, kar je normalno, saj novi člani družine Mercatorjevo poslanstvo, poslovno in organizacijsko kulturo še spoznavajo. Pa tudi mnogi iz starega jedra družine jih iz različnih razlogov ne negujejo dovolj.

Zato vsem skupaj v popotnici za leto 2000 namenjam tole: dvig ravni komuniciranja z zaposlenimi v Mercatorju je strateškega pomena za uresničitev sprememb in ciljev v vsaki naši celici. Veliko bomo v letu 2000 spreminjali z namenom, da bomo še bolj učinkoviti, še bolj uspešni. Dolžnost Mercatorjevih vodilnih moštvev je, da sodelavcem omogočijo razumeti, sprejeti in udejaniti nove izzive, nove cilje. In zato je dvig ravni medsebojnega komuniciranja izjemnega pomena.

Popotnico v novo leto naj dopolnijo nahrbtnik zdravja, culica sreče in varne stopinje.

Vaš
Zoran Janković

NOVOLETNO SPOROČILO IN VOŠČILO

*Osrednje misli predsednika uprave Zorana Jankovića na tradicionalnem novoletnem sprejemu za vodilne delavce Mercatorja v Krškem
16. decembra 1999*

Predsednik uprave je sodelavce pozdravil takole:

»Pozdravljena, vseslovenska družina Mercator. V letu dni se je kar dobro povečala. Odgovornim za številni in zdrav prirast v družini na pragu novega tisočletja iskrene čestitke.«

V nadaljevanju pa:

»Leto 1999 so zaznamovali:

- prevzemi trgovskih družb;
- odprti novi veliki in manjši objekti, prenove in dogovori o gradnjah na novih lokacijah v državi in izven nje;
- financiranje naložbene dejavnosti z ugodnimi viri in lastnimi sredstvi;
- nadaljevanje poenotenja poslovnih procesov;
- začetek standardizacije poslovnih in delovnih procesov, potrebnih za certifikacijo kakovosti;
- okrepljena konkurenčnost cenovne in kakovostne ponudbe izdelkov;
- novi odnosi s slovenskimi proizvajalci na osnovi partnerstva;
- okrepljene marketinške in propagandne aktivnosti;
- stabilna celoletna rast cene delnice,
- prepoznavnost Mercatorjevega delovanja na humanitarnem področju in tudi drugih področjih družbenega življenja;
- povečana in okrepljena pripadnost zaposlenih v Mercatorju in odsevanje pozitivne energije in razmišljanja pri delu in ustvarjanju;
- vlaganje v funkcionalna znanja zaposlenih;
- 50-letnica ustanovitve Mercatorja.

In nazadnje kakovost vodilnih timov vseh družb.

Odraž vsega je izpolnitev gospodarskega načrta za leto 1999 in poslovni rezultat, ki ga pričakujemo ob koncu leta: okoli 175 milijard konsolidiranega prihodka in 2 in pol milijardi čistega dobička. Zaradi uspehov smo upravičeno lahko najponosnejši kolektiv, najponosnejša družina v državi. Vsem zaposlenim v Mercatorju se zahvaljujem za predanost, zvestobo, za uspeh.

Poslovne uspešnosti leta 1999 ne bo mogoče ponoviti v letu 2000 in naslednjih letih, če ne bomo skupaj delali še boljše. V gospodarskem načrtu za leto 2000 smo postavili visoke cilje. Za njimi stoji misel, da mora biti vsaka stvar jutri boljša, kot je današnja.

Cilji bodo doseženi le, če se bomo obrnili predvsem k sebi, k učinkovitemu izkoriščanju ogromnih notranjih potencialov, našim notranjim rezervam. Pogoji za še večjo konkurenčnost in predvsem za približanje stroškovne plati našega poslovanja evropskim trgovcem so na naših dvoriščih. Zato so prednostne naloge, ki podpirajo uresničitev ciljev v letu 2000:

- organizacijsko in vsebinsko zaokrožanje regijskih trgovskih družb, vključno z obvladujočo družbo v ekonomsko učinkovite celote;
- nadaljnja posodobitev maloprodajne mreže z novogradnjami 6 večjih nakupovalnih centrov in prenova obstoječih trgovin;
- združevanje proizvodno kmetijskih družb z namenom povečanja njihove konkurenčnosti in pripravljenosti na vstop v Evropsko unijo;
- učinkovit nastop na trgih izven Slovenije;
- iskanje strateškega partnerja za področje mednarodnega trgovanja;
- racionalizacija stroškov na vseh ravneh poslovanja, ki vključuje tudi zaposlitveno politiko;
- okrepitev in poenotenje informacijske podpore za spremljanje poslovnih procesov;
- višja raven komuniciranja z zaposlenimi, predvsem v novih Mercatorjevih okoljih, graditev podobe najboljše sosedo, pripadnosti, zvestobe in delovne motivacije.

Čakajo nas zahtevne strokovne in hkrati človeško silno subtilne naloge. Prečistiti in prečesati moramo tako operativno kot administrativno plat vsake družbe. Od naše lastne pripravljenosti za in na spremembo je odvisna kakovost naše prihodnosti, prihodnosti vseh, ki bomo skupaj stopili v leto 2000. Ne bo lahko, toda doslej smo v Mercatorju vedno našli prave rešitve.

Delati in ustvarjati z vami, spoštovane kolegice in kolegi in s tisoči vaših in mojih sodelavcev širom Slovenije, mi je v čast, veselje in zadovoljstvo. Danes je čas za voščila za osebno srečo, za poslovni uspeh za vse, kar družbi dobre ljudi. In v Mercatorju smo največja slovenska družina dobrih, najboljših ljudi. Ostanimo to tudi v letu 2000.

Nič več Hotel Ilirija - po novem M HOTEL

Sredi novembra je bila končana prenova ljubljanskega hotela Ilirija. Na pročelju je zdaj že nov napis, novo ime hotela MHotel.

V prednovoletnem času je hotel sprejel že tudi prve goste, v njem bo tudi silvestrovanje. V na novo urejenem pritličju, ki se lahko spreminja v več zaključnih funkcionalnih enot, so prvi gostje lahko spoznali tudi spremembe v kulinarčni ponudbi hotela.

Slovesno bo hotel odprt januarja 2000. Takrat bomo tudi v našem časopisu predstavili njegovo novo notranjo in zunanjo podobo.

Srebrni mesec december

Kar 400.000 slovenskih gospodinjstev je v začetku decembra prejelo Mercatorjevo novoletno darilo - bogato, skoraj razkošno revijo Srebrni mesec december.

Revija je v celoti posvečena decembrskim praznovanjem - v njej ne manjka nasvetov za priprave na praznike, dobro počutje...

Srebrni mesec december je nastal po tujem vzoru, saj mnoge ugledne trgovske hiše v svetu ob podobnih priložnostih nase opozarjajo tudi s tovrstnimi edicijami.

Mercator Express

Odmevi na prejšnjo številko časopisa

Praznovanje 50-letnice Mercatorja, predvsem pa darilo, ki so ga dobili zaposleni, je spodbudilo nekaj naših upokojenih sodelavk iz Ormoža (pod pismo se niso podpisale), da razložimo, kdo vse je bil upravičen do darila in zakaj upokojenici tega niso bili deležni. Podobno vprašanje so postavile tudi sodelavke iz nekdanjega Mercatorjevega bifeja v Krškem, ki so 1. julija 1999 zaradi oddaje bifeja v najem dobile novega delodajalca. Te gospe so se pod pismo podpisale.

Verjetno to vprašanje gloda marsikaterega našega upokojenega sodelavca in tudi druge, ki so bili dolga leta zvesti Mercatorju, pa so zaradi okoliščin, na katere niso mogli vplivati, zamenjali delodajalca.

Objavljamo merilo, ki ga je glede upravičenosti do darila ob 50-letnici sprejela Mercatorjeva uprava.

»Do darila ob 50-letnici Mercatorja so upravičeni zaposleni v Mercatorjevih družbah na dan 4. 3. 1999 (na dan 50-letnice ustanovitve Mercatorja) in 30. 9. 1999.«

Kot je iz sklepa razvidno, je moral biti upravičenec do darila v rednem delovnem razmerju v katerikoli Mercatorjevi družbi na dan 4. 3. in 30. 9. 1999.

Hvaležni in ponosni na vse, kar so naši upokojeni sodelavci ustvarili v Mercatorju, pa vseeno ne moremo mimo dejstva, da bi se število upravičencev do darila z upoštevanjem števila upokojencev v vseh družbah skozi vseh petdeset let podvojilo.

Vsem generacijam mercatorjevcev, potrošnikov in partnerjem je bila zato namenjena svečanost, ki jo je prenašala TV Slovenija.

Vesna Bleiweis, urednica

ČRNA PIKA ZA MERCATORJEVO CELOSTNO PODOBO V LJUBLJANI

Mercatorjeva celostna grafična podoba je izdelana do potankosti. Je preproznava in preprosto lepa. Za njeno uporabo imajo v vseh družbah priročnik s preciznimi navodili. Toda ... kaj vse z njo ne počnemo v Ljubljani.

Oglejte si Mercator v središču Ljubljane, ob Celovski cesti, ki vodi do največjega Mercatorja na svetu, in če vas zanese še stran od glavnih ulic, vam bodo šli lasje pokonci.

Nad veljavnim Mercatorjevim znakom mrgoli starih oranžnih znakov M, na steklenih površinah so kot mušji drecki prilepljene nalepke z novim znakom, v okvirih ali pa tudi brez njih plakati, ki imajo ali pa nimajo z Mercatorjem nobene zveze, na vhodnih vratih plejada obvestil o plastičnem denarju, ki ga sprejemamo, o delovnem času ....

Mešati staro z veljavnim, je slabše kot storiti nič.

položaj družbe. Izplačilo je pospremljeno s prijazno zahvalo za opravljeno delo in voščili predsednika uprave.

MERCATOR EXPRESS 2000

V tovarni Mehano so izdelali električni vlakec - Mercator Express 2000. Na lokomotivo so pripeti vagoni, označeni z imeni eminentnih slovenskih podjetij in zavarovalnic. Škoda, ker jim ni pridruženih še več drugih prav tako uglednih Mercatorjevih partnerjev. Vlakovna kompozicija ni samo prijazna igrača, prav lahko je tudi izvirno in duhovito poslovno darilo.

BOŽIČNICA

V vseh Mercatorjevih družbah bodo oziroma so na isti dan zaposleni dobili izplačano božičnico. Božičnica se izplačuje v Mercatorjevih bonih, njena višina pa je odvisna od višine plače in je določena v okvirnem razponu od 25 do 105 % odstotkov glede na posameznikovo plačo. Delno pa na njeno višino vpliva tudi ekonomski

OBVEŠČEVALEC

V TEJ ŠTEVILKI

1. Uvod
2. Tekoče poslovanje
3. Srednjeročni program do leta 2003
4. Gospodarski načrt za leto 2000
5. Varstvo pri delu
6. Pokojninska reforma
7. Božičnica
8. Voščilo

Autoreji besedil:

- Direktor podjetja: *ing. Alojz Franca*
- Ref. za varstvo: *Marija Čuhalek*
- Ref. za kadrovske zadeve: *Jučji Anžin*

IZŠEL JE ETIN OBVEŠČEVALEC

V glasilu kamniške Ete - Obveščevalcu, so zaposleni lahko prebrali tehtno besedo direktorja Alojza Franca o poslovanju v desetih mesecih letošnjega leta, v katerih je bilo ustvarjenega okoli 50 milijonov tolarjev čistega dobička (za 62% več kot v enakem obdobju lani). Direktor je orisal tudi zahteve gospodarskega načrta za leto 2000 in srednjeročnega načrta do leta 2003. Pogoji za uresničitev načrtov pa so dokončna posodobitev proizvodnih linij, zniževanje stroškov in izvoz. Najbolj aktualna informacija pa zadeva pokojninsko reformo. Članek iz Etinega Obveščevalca objavljamo tudi v našem časopisu. Vsem pa je najbolj dobrodošlo obvestilo o božičnici. In ker smo na pragu novega leta, v glasilu ne manjka voščil.

Mercator Express

Zunanost prenovljene trgovine v Podčetrtku

V Podčetrtku je čisto drugače

Ko smo sredi jeseni obiskali samopostrežbo Mercator Jelše v Podčetrtku, je kazala kar nekam klavrno podobo. Pa jo pogledjte zdaj!

Ne samo po zunanosti, tudi notranja ureditev je povsem drugačna. Po Mercatorjevih zapovedih je nastala všečna, prijazna trgovina, ki si jo turistični Podčetrtek nedvomno zasluži.

Še en dokaz, da Mercator ne ravna po reku »Ko konja loviš, mu ovsu moliš«.

MERCATOR V KOBARIDU

Na podlagi protokola o prenosu maloprodajne mreže, ki sta ga letos poleti podpisala tolminski Alpkomerc in Mercator, je bila 2. decembra odprta povsem prenovljena samopostrežba v Kobaridu. Trgovina je urejena in založena po pravilih, ki veljajo za vse Mercatorjeve trgovine.

Prva tako urejena Alpkomercova trgovina je bila samopostrežba v tolminski blagovnici. Kot smo izvedeli, so Tolminci Mercator dobro sprejeli, po zanimanju Kobaridcev ob otvoritvi pa vse kaže, da bo Mercator dobrodošel sosed tudi njim.

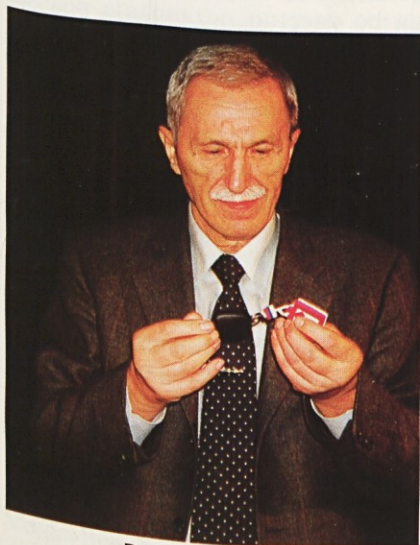
Fransizna trgovina v Kobaridu

Velik odmev na humanitarno akcijo

Humanitarna akcija »Za tisoč obrazov sreče«, ki je bila vrhunec in hkrati sklepno dejanje naše 50 letnice, je naletela na velik odmev. Še zlasti pa nas veseli, da so se v akcijo vključili tudi tisti, ki kupujejo v Mercatorju.

Na naslove vseh ustanov, ki skrbijo za ljudi z drugačnimi potrebami, še vedno dnevno prihaja na desetine razglednic z najboljšimi željami, toplimi in spodbudnimi mislimi.

Direktor zavoda Dolfke Boštjančič z Iga pri Ljubljani, Dušan Parazajda, tolikšnega odmeva ni pričakoval, podobno pravijo tudi v drugih ustanovah.

Dušan Parazajda

Kombi za 1000 obrazov sreče

Mercator je v Trbovljah novinec

NOVINEC V TRBOVLJAH

Z dolgoročnim najemom dveh trgovin v središču Trbovelj, je Mercator okrepil svoj položaj v Zasavju. Trgovini sta povsem spremenili izgled in se novim kupcem pokazali v kar najbolj prijazni podobi.

Nekdanji HIT Market so delavci obnavljali slab mesec. Dosežek, ki so ga Trboveljčani in Mercatorjevi praznovali s trboveljsko delavsko pihalno godbo, mažoretkami, baloni, pokušinami, nagradnimi in dru-

žabnimi igrami ... Pravijo, da tako veselega 1. decembra v Trbovljah še ni bilo.

Pa so imeli kupci tudi kaj videti. Več kot 5000 izdelkov na novih policah, v novi hladilni opremi, računalniško vodeno blagajniško poslovanje cele trgovine in ne nazadnje tudi svoje stare znanke - prodajalke iz prejšnje trgovine v novih, Mercatorjevih delovnih oblačilih.

»Sprememba, da malo takih«, mi je dejala starejša gospa. »Da boste le še pri cenah tako dober sosed kot ste po podobi in izbiri, pa vam bomo v Trbovljah kar spomenik postavili«, je šaljivo nadaljevala. Segla je po maslu in kar nekaj zavitkov se je znašlo v njenem vozičku. Opozorila sem jo na rdeči okvirček - trajno nizko ceno. »O zlomka, saj niti ne vem, kaj to pomeni.« Potem je pogledala ceno, zložila maslo nazaj in vzela tistega pri okvirčku. »Ja, saj to je pa toliko ceneje, da dobim še za dva zavitka zraven.« Gledala sem za njo, kako je postala pred vsakim rdečim okvirčkom. Novost, ki se je v Trbovljah hitro privajajo.

V trgovini je 14 zaposlenih, v veliki večini so to prodajalke, ki so delale pri prejšnjem lastniku. Poslovodkinja **Dubravka Petrič** je v Trbovlje prišla iz Dola pri Hrastniku. »Navaditi se bo treba novega okolja in novih ljudi. Menda bi si

morali biti ljudje, ki živimo na razdalji dobrih dvajsetih kilometrov podobni, vendar so Trbovlje čisto nekaj drugega kot Hrastnik. Pa tudi moje nove sodelavke bodo potrebovale nekaj časa, da bodo Mercator vzele za svojega. To, kar je nam v Mercatorju umevno samo po sebi, je zanje novost, ki jo nekatere težko sprejemajo in zato je slačenju železne srjace treba posvetiti kar največ pozornosti in biti še posebej občutljiv, da s pravo mero vnašaš in zahtevaš spremembe. Postati moramo homogena skupina in naša prva naloga so zadovoljni kupci. Zadovoljni z izbiro, cenami in ureditvijo trgovine ter predvsem z nami. Prepričana sem, da bo začetno nezaupanje postopno prešlo in da bo Mercator tudi njim najboljši sosed«, je o vlogi na novem delovnem mestu razmišljala gospa Dubravka.

Komaj so si Trboveljčani oddahnili od slovesnosti v strogem središču, že so se potencialni kupci, z njimi pa tudi veseljaki in radovedneži preselili nekaj sto metrov v Valandovo, kjer je bila 2. decembra odprta druga trgovina. Ta je za dobro polovico manjša, pa zato nič manj dobro založena in nič manj čedna. Tudi tu so delavci v manj kot mesecu dni opravili vse potrebno. In tudi tu je neumorni moderator otvoritvene slovesnosti **Mile Bitenc** profesionalno vodil ceremonijo in zabavo.

Na 700 kvadratnih metrih je vsega

Po vseh pravilih zloženi izdelki

Vhod v trgovino na Valandovem

Poslovodkinji **Mari Jelenko**, sicer prekaljeni Mercatorjevki, je najbolj žal, da trgovina nima pravega parkirišča, saj je vhod v trgovino možen le z območja, namenjenega izključno pešcem. »Tako so z večjimi nakupi kar težave, saj stranki odnesemo kupljeno blago kar skozi skladišče in mimo nakladalne rampe do avtomobila. Nerodno, ampak se rade potrudimo. Konkurenca je v bližini in za ljubi kruhek se moraš danes potruditi mnogo bolj kot njega dni. Stranke so pozorne na vsako malenkost, pa naj gre za cene, izbiro ali za obnašanje in urejenost trgovk. Stranke izbirajo nas, ne mi njih. Za njihovo naklonjenost pa ni noben korak preveč. Mercator je v Trbovljah novinec in ne smemo si dovoliti, da bi šel o nas en sam samcat slab glas. Tega se moramo zavedati vse v trgovini.«

Dopoldne je bilo v trgovini precej kupcev, predvsem starejših gospodinj in mamic z majhnimi otroki iz bližnjih stanovanjskih blokov. »Vsak dan v trgovino, je zame kot nekomu drugemu kino. Že med potjo srečam znance, še več jih je v trgovini. Pokramljamo, nakupimo in dan je krajši. Ali sem zadovoljna z novo trgovino? Sem, lepa je in veliko je vsega, le pokojnine so »prešvoh«, da bi si privoščila čisto vse, kar si želim«, je rekla sivolasa, nekoliko sključena gospa. »Kar zapišite, da sem vesel, ker je polica tudi za moje zahteve dobro založena. Sem namreč sladkorni bolnik.« Potem mi je gospod povedal še vse o svoji bolezni in dodal sporočilo za predsednika Mercatorjeve uprave - naj le vztraja pri najboljšem sosedu in se ne ozira na opravljanje.

Mercator Trgovina Ljubljana - natančneje območje II. je v prenavo obeh trgovin vložilo 120 milijonov tolarjev. Naložba je prava, meni direktor **Rado Veselinovič**. Bila bi popolna, bi k temu dodali trboveljski potrošniki, če bi lahko prišli tudi do različnih pekov. Pravijo, da so kruha enega samega proizvajalca že kar malo siti.

Vesna Bleiweis

Dopoldne je kar živahno

Pot v trgovino je družabni dogodek

Založena polica z dietetičnimi izdelki

Bogastvo sirov v Mercatorjevi ponudbi

Dekoracija prazničnega tedna

Ekipa, ki je pripravljala komercialni teden z mojstrom Zdenkom Potočnikom (stoji)

PREDEN GREDO DELIKATESE ZA MED

Pred velikimi prazniki kot so velika noč, božič in novo leto, ko gredo mesni in drugi delikatesni izdelki v prodajo za med, komercialisti delikatesnega oddelka v Mercator Trgovini Ljubljana pripravijo svoj teden.

Tovrstni komercialni tedni so že tradicija. Namenjeni so predstavitvi bogatega prodajnega programa, predstavitvi različnih proizvajalcev, pokušinam in predvsem prodajalcem. Kaj vse je potrebno, da je kupec prav povabljen k nakupu, da kupuje z očmi in da mu zna prodajalec svetovati tako, da zaokroži različne okuse v skladno in lepo celoto, je osnovni namen. Izobraževati, izobraževati ... in pridobljeno znanje vedno prodajati skupaj z izdelkom.

Inštruktor **Zdenko Potočnik** se je s sodelavci iz komerciale na letošnjo prednovoletno akcijo pripravljaval kot na vrhunsko modno revijo. Skladnost okusov, barv, drobcene skrivnosti velikega mojstra so bile paša za oči. Tudi udeleženci pokušin so prišli na svoj račun.

Sicer pa mi je gospod Potočnik ob neki priliki dejal: »V Mercatorju imamo toliko znanja o prodaji delikates, da bi mirno lahko odprli svoj specializirani šolski, nekakšen trening center za vse trgovce v Sloveniji. Mislim, da bi dobro zaslužili in še kulturno raven prodaje teh izdelkov bi zvišali povsod. Preveč dobrih stvari slabo prodajamo oziroma jih sploh ne znamo prodajati.«

Velik obisk predvsem poslovođij in prodajalcev iz Mercator Trgovine Ljubljana dokazuje, da je prodaja delikates mojstrstvo, ki bi se ga mnogi želeli naučiti do potankosti. Za mojstrstvo v trgovini včasih res ni časa, vendar pa ga je vedno dovolj, da ga vadimo tudi s prodajo 5 dag pariške in dve rezini sira, prošim. Z majhnimi koraki do odličnosti, je sporočilo komercialnih tednov v Mercator Trgovini Ljubljana. Vesna Bleiweis

MODNA REVIIJA V MEDVOŠKEM CENTRU

Medvoški trgovski oziroma blagovni center, kot se uradno imenuje, so 9. decembra zvečer okupirale manekenke in manekeni, med njimi tudi prestižna imena. Agencija Michela je pred številnim občinstvom razprla pahljačo jesenskih in zimskih oblačil za mlade, za pričakovanje najbolj nore noči pa eleganco in blišč.

Medvoški center sodi v trgovsko družbo Mercator Gorenjska. V njem se vedno nekaj dogaja. Če za dogodke ne poskrbijo gorenjsko privlačne cene, pa se vedno najde nekaj, kar odveže mošnjiček. Revija je sodila v promocijo novih blagovnih znamk na povsem novem oddelku za mlade.

Priznani slovenski manekeni in manekenke, med katerimi velja posebej omeniti Matejo Kisovec (1. spremljevalka miss 99), Majo Šimenc ter Viktorijo Strajnar, so predstavile jesenko-zimsko kolekcijo oblačil za mlade ter elegantna in slovesna oblačila, primerna za prav posebne priložnosti.

Začetek modne revije je bil povsem trendovski. Oblačila za mlade priznanih blagovnih znamk Casucci, Miss sixty, Goose & Gander, Energie ter Mambo, ki jih je odslej mogoče kupiti na novem oddelku za mlade, so bila posebej udarna. Mladostni udar in svežina sta lahko prešla v elegantna oblačila, za kar je poskrbela voditeljica revije miss Slovenije 1998, Miša Novak. Modno revijo je s plesnimi nastopi popestrila plesna skupina Kazina.

Na živahen večer so se v Centru pripravljali ves dan. Praznični utrip je bilo čutiti povsod. Še v samopostrežbi je bilo slišati, da se zvečer dobijo na modni reviji. In so se. In lepo so se imeli. In utrip tega večera je bil uvod v praznično vzdušje do konca leta.

Jernej Leben

Gneča ob otvoritvi

Boris Sovič, mariborski župan (v sredini) si ogleduje Jagodo v spremstvu Zorana Jankovića in Stanka Brodnjaka

Kolektiv Jagode

BELA JAGODA V MARIBORU

Ne gre za čudež, ki bi ga zagrešil Mercator. Gre le za izpolnitev obljube, ki jo je Mercator lani ob takem času dal zaposlenim in potrošnikom družbe Mercator Klas, da bo največja samopostrežna trgovina »Jagoda« v bližini nekdanj veličastne tovarne TAM, čez leto dni povsem prenovljena.

In je. Staro trgovino so podrli, na njenem mestu je velik parkirni prostor, na nekdanjem parkirnem prostoru pa je v treh mesecih zrastle povsem nova, bela Jagoda.

Pred njo se je 10. decembra zbrala množica, ki kar ni mogla dočakati, kdaj se bodo vrata odprla in se bo pokazalo, kaj je za njimi.

Zbrane sta pozdravila Zoran Janković in mariborski župan Boris Sovič. Oba sta izrazila zadovoljstvo. Prvi predvsem zato, ker je Mercator oziroma družba SVS izpolnila obljubo, drugi pa, ker tudi mariborsko obrobje dobiva mestno podobo in ponudbo.

Družbo Mercator SVS je naložba v okoli 1600 kvadratnih metrov prodajne površine veljala okoli 400 milijonov tolarjev. Glede na ponudbo bi lahko rekli, da je Jagoda kar nekakšen nakupovalni center v malem. Na policah samopostrežbe je okoli 9000 izdelkov, ponudbo pa zaokrožuje še vrsta lokalov, ki so bodisi v sklopu samopostrežbe (mesnica in pekarna), bodisi samopostrežni del zaključujejo (kemična čistilnica, knjigarna, loterija ...).

V Jagodi je zaposlenih 23 prodajalk in prodajalcev, ki jih vodi poslovodja **Janko Stepišnik**.

Ob otvoritvi so zaposleni komaj obvladali gnečo. So pa sijali od zadovoljstva, ko so od svojih starih strank sprejemali čestitke. »Če bi bila taka gneča vsak dan bi sicer bilo težko, toda bili bi tudi novci«, je prijazno rekla ena od prodajalk.

Zvonka Letonja, direktorica družbe Mercator Klas je tudi žarela od zadovoljstva. »Verjemite, bolj kot same trgovine, sem vesela svojih sodelavcev. Z vseh vetrov so prišli pomagat urejati novo trgovino. Tolikšne zagnanosti in z veseljem opravljenega dela že dolgo nisem videla. Lepo je delati s takimi ljudmi. Le žal mi je za njihove kar žalostne pripombe »mi gremo pa zdaj nazaj v svoje stare trgovine«.

LEPOTICA POD GORJANCI

Metliška trgovina je v zadnjih novembrskih dneh obogatela z novim objektom. Ko se cesta z Gorjancev spusti v dolino proti Metliki, se v zametku obrtno-proizvodne cone, pokaže lep nov objekt. Tu je doma Mercator, najboljši sosed, ki prodaja predvsem neživilsko blago. Od skodelice za kavo, do kopalniške opreme in gradbenega materiala.

Bilo je eno tistih mrzlih juter ob koncu novembra, ko je sneg še belil Gorjance in dolino pod njimi, za katera pravijo, da mraz še besedo prereže. Toda to slovesne otvoritve ni motilo, saj se je metliški župan o novi pridobitvi in občinskih načrtih kar dobro razgovoril. Pa tudi direktorju Mercator Dolenjske, Stanetu Hribarju je beseda dobro stekla. Le tri Belokranjice, ki so v narodnih nošah čakale, kdaj bosta vrla moža prerezala vrvico, so si dale opraviti z mrazom. Prestopale so in puhale v roke. Toda so vztrajale do konca. Enako tudi številni Metličani, ki so si prišli trgovino ogledat od blizu. Od zunaj je nova hiša na prvi pogled podobna Mercator Centru na Cikavi, le veliko manjša in skromnejša je. Avtor, arhitekt Koželj iz Mercator Optime, je bil takoj prepoznan.

Investitorju se je mudilo odpreti 3000 kvadratnih metrov veliko trgovino, saj se je praznična, decembrska nakupovalna mrzlica približevala z vso naglico. In zato nekaj nedokončanih fines na pročelju, pa tudi v sami trgovini ni nikogar motilo. »Kšeft je kšeft« tudi v Beli krajini.

V pritličju sta poleg osrednje prodajalne s tehničnimi, predvsem instalacijskimi in drugimi za gradnjo potrebnimi materiali ter kopalniško opremo še cash&carry prodajalna pijač in živil ter majhen dnevni bar. Za željne in toplote potrebne, tega dne odločno premajhen.

V prvem nadstropju je prodajalna pohištva, bele tehnike, talnih oblog, akustičnih aparatov, posode.... vsega, kar potrebujemo pri hiši.

Metličani so tovrstno ponudbo na enem mestu hudo potrebovali, saj so tovrstne trgovine v mestnem središču spremljale številne težave, povezane s transportom. Tu pa je dovolj parkirnih prostorov in drugih funkcionalnih površin, ki poenostavljajo manipuliranje z blagom.

Zaposleni so se potrudili, da je vzporedno z zadnjimi deli, teklo tudi polnjenje trgovine. Utруjeni, pa vseeno veseli, ker bodo odslej delali v prijaznejših pogojih. Po pogovorih prvih obiskovalcev trgovine sodeč, so bili zadovoljni tudi oni.

Ko bodo opravljena še zadnja dela na pročelju in v okolici, notranjosti trgovine pa dodane drobnarije, ki

Lepotica v Metliki

Kolektiv tehničnega dela trgovine

Oddelek s pohištvom

trgovino naredijo prijazno in privlačno, bomo res lahko potrdili, da pod Gorjanci stoji Mercatorjeva lepotica. Za Belokranjce pa se ve, da so prijazni in gostoljubni že po naravi.

Vesna Bleiweis

O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU PO NOVEM

Državni zbor Republike Slovenije je sprejel zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Z njim je utrl pot dolgo načrtovani in pripravljani reformi pokojninskega sistema. Objavljeni prispevek je nastal na osnovi zakonskega predloga, ki se v končnih rešitvah bistveno ne razlikuje od predloga. Poglejmo nekatere značilnosti nove ureditve.

A) Obvezno zavarovanje

Z obveznim zavarovanjem se zagotavljajo pravice do:

- starostne pokojnine,
- invalidske pokojnine,
- vdovske pokojnine,
- družinske pokojnine,
- delne pokojnine in
- druge pravice iz invalidskega zavarovanja.

B) Državna pokojnina

Razen pravic iz obveznega zavarovanja se s tem zakonom ureja tudi pravica do **državne pokojnine**. Oseba s stalnim prebivališčem v RS, ki nima pravice do pokojnine po tem zakonu ali po tujem javnem pokojninskem sistemu oziroma po drugih predpisih in katere lastni dohodki ne presegajo premoženjskega cenusa za pridobitev pravice do varstvenega dodatka, pridobi pravico do državne pokojnine, če:

- je dopolnila 65 let starosti in
- je med 15. in 65. letom starosti najmanj 30 let prebivala v RS.

Državna pokojnina znaša 33,3% najnižje pokojninske osnove.

C) Dodatno pokojninsko zavarovanje

Zavarovancem, ki se vključijo v dodatno pokojninsko zavarovanje, se poleg pravic iz obveznega zavarovanja zagotavljajo tudi pravice iz dodatnega pokojninskega zavarovanja. Več o načinu financiranja teh sredstev je napisano v Delavski enotnosti z dne 25. 11. 1999.

Pri odločanju za prostovoljno dodatno zavarovanje bodo delodajalci morali upoštevati, da imajo do nje pravico vsi zaposleni, vanj pa se jih mora vključiti najmanj 66%. Dejstvo pa je, da bodo imeli zavarovanci pravico do premije iz prostovoljnega dodatnega zavarovanja šele s 60. letom starosti, vendar le v primeru, da bodo vanj vključeni najmanj 120 mesecev ali 10 let, tako da je dodatno zavarovanje zanimivo predvsem za mlajše delavce. O tej odločitvi se bodo dogovarjali delodajalci in sindikat oziroma svet delavcev.

1. POGOJI ZA UVELJAVITEV PRAVICE DO STAROSTNE POKOJNINE

(Minimalni pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine)

Zavarovanec, ki je dopolnil **40 let pokojninske dobe (moški)** oziroma **38 let pokojninske dobe (ženska)**, pridobi pravico do starostne pokojnine, ko dopolni starost **58 let**.

Zavarovanec pridobi pravico do starostne pokojnine, ko dopolni **20 let** pokojninske dobe in minimalno starost **63 let (moški)** oziroma **61 let (ženska)**.

Zavarovanec pridobi pravico do starostne pokojnine pri starosti **65 let (moški)** oziroma **63 let (ženska)**, če je dopolnil najmanj 15 let zavarovalne dobe.

Znižanje starostne meje zaradi otrok

Zavarovancu se starostna meja za vsakega rojenega ali posvojenega otroka, ki ima državljanstvo RS, za katerega je skrbel ali ga vzgajal vsaj pet let, zniža za osem mesecev za enega otroka, za 20 mesecev za dva otroka in za 36 mesecev za tri otroke. Za vsakega nadaljnega otroka se znižanje starostne meje poveča za 20 mesecev. Starša se o tem, kdo od njiju uveljavlja znižanje starostne meje za vsakega posameznega otroka, sporazumno dogovorita.

Minimalna upokojitvena starost iz prejšnjega odstavka se lahko zniža za največ do 56 let starosti ženske oziroma 58 let starosti moškega.

Znižanje zaradi zaposlitve pred dopolnjenim 18. letom starosti

Ženski, ki se je v obvezno zavarovanje vključila, preden je dopolnila 18 let starosti, se že omenjena starostna meja lahko zniža za ves čas trajanja obveznega zavarovanja pred dopolnjenim 18. letom starosti, vendar največ do 55 let.

Polna starost

Polna starost, ki zagotavlja zavarovancu pokojnino v višini, odvisni od dopolnjene pokojninske dobe, je za moškega 63 let, za žensko pa 61 let.

Zavarovanki ali zavarovancu se polna starost iz prejšnjega odstavka zniža zaradi starševstva ali zavarovanki, ki se je vključila v delo pred dopolnjenim 18.

letom starosti, do največ 60 (moški) oziroma 58 let (ženska).

Pomembno!

Ko računamo, kdaj bi se lahko upokojili, moramo najprej ugotoviti, kolikšna starost je določena kot minimalni upokojitveni pogoj v sedanjem sistemu ali pa za posamezno leto prehodnega obdobja na začetku pokojninske reforme. Že po sedanjem sistemu mora biti ženska stara vsaj 53 let. Pokojninska doba pa mora biti tudi izpolnjena po lestvici. Materinstvo pomaga le tistim, ki že imajo polno pokojninsko dobo, niso pa še dovolj stare.

2. PREHODNO OBDOBJE

V prehodnem obdobju bodo minimalna in polna upokojitvena starost ter polna pokojninska doba za ženske znašale toliko, kot so za posamezna leta določene v naslednji preglednici:

LETO	MINIMALNA STAROST		POLNA DEL. DOBA		POLNA STAROST	
	leta	meseci	leta	meseci	leta	meseci
2000	53	4	35	0	53	4
2001	53	8	35	0	53	8
2002	54	0	35	3	54	0
2003	54	4	35	6	54	4
2004	54	8	35	9	54	8
2005	55	0	36	0	55	0
2006	55	4	36	3	55	4
2007	55	8	36	6	55	8
2008	56	0	36	9	56	0
2009	56	4	37	0	56	4
2010	56	8	37	3	56	8
2011	47	0	37	6	57	0
2012	57	4	37	9	57	4
2013	57	8	38	0	57	8
2014	58	0	38	0	58	0
2015	-	-	-	-	58	4
2016	-	-	-	-	58	8
2017	-	-	-	-	59	0
2018	-	-	-	-	59	4
2019	-	-	-	-	59	8
2020	-	-	-	-	60	0
2021	-	-	-	-	60	4
2022	-	-	-	-	60	8
2023	-	-	-	-	61	0

V prehodnem obdobju se bodo po enaki dinamiki, kot je določena za postopno večanje minimalne starosti žensk s polno delovno dobo in za postopno večanje polne starosti žensk s polno pokojninsko dobo, postopno višale upokojitvene starosti tudi za ženske z 20 leti pokojninske dobe ali s 15 leti zavarovalne dobe.

Znižanje starostne meje v mesecih zaradi otrok

Leto	število otrok			
	1	2	3	4 in več
2000	0,5	1,25	2,25	1,25
2001	1	2,5	4,5	2,5
2002	1,5	3,75	6,75	3,75
2003	2	5	9	5
2004	2,5	6,25	11,25	6,25
2005	3	7,5	13,5	7,5
2006	3,5	8,75	15,75	8,75
2007	4	10	18	10
2008	4,5	11,25	20,25	11,25
2009	5	12,5	22,5	12,5
2010	5,5	13,75	24,75	13,75
2011	6	15	27	15
2012	6,5	16,25	29,25	16,25
2013	7	17,5	31,5	17,5
2014	7,5	18,75	33,75	18,75
2015	8	20	36	20

V prehodnem obdobju je navedeno znižanje možno do največ 53 let starosti za žensko in 58 let za moškega.

Za eno leto zavarovanja pred 18. letom starosti se ženski zniža starostna meja za naslednje število mesecev:

leto	število mesecev
2000	0
2001	0
2002	1
2003	2
2004	3
2005	4
2006	5
2007	6
2008	7
2009	8
2010	9
2011	10
2012	11
2013	12

V prehodnem obdobju je navedeno znižanje možno do največ starosti 53 let (ženska) in 58 (moški). Zavarovancu, ki je dopolnil 58 let starosti in 40 let delovne dobe (moški) oziroma 38 let delovne dobe (ženska), se pokojnina odmeri v višini, odvisni le od dopolnjene pokojninske dobe, brez zmanjšanja zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti.

Postopno dviganje polne starosti za zavarovance

Ne glede na polno starost (moški) 63 let znaša v prehodnem obdobju polna starost za zavarovanca v posameznem koledarskem letu:

	LETA	MESECI
	2000	58 6
	2001	59 0
	2002	59 6
	2003	60 0
	2004	60 6
	2005	61 0
	2006	61 6
	2007	62 0
	2008	62 6

Z zakonom je določena tudi vsebina posameznih kategorij, ki zadevajo pokojninsko zavarovanje. Poglejmo jih!

Delovna doba je zavarovalna doba brez upoštevanja dokupljene dobe študija in vojaškega roka ter dodane dobe.

Dodana doba je čas zunaj zavarovanja, ki se upošteva pri ugotavljanju minimalne pokojninske dobe za pridobitev pravice do starostne pokojnine. Za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do starostne pokojnine se poleg pokojninske dobe upoštevajo tudi leta zaključenega študija na dodiplomskem ali podiplomskem šolanju in dejanski čas obveznega vojaškega roka, nadomestne civilne službe ali čas osnovnega usposabljanja za rezervni sestav policije, razen če niso ta obdobja všteta v pokojninsko dobo. Čas zaključenega šolanja se upošteva v dejanskem trajanju, vendar se šteje največ toliko let, kolikor je potrebnih za pridobitev diplome po aktu akademije, fakultete ali višje šole.

Kot izpolnitev pogojev glede pokojninske dobe za pridobitev pravice do starostne pokojnine se poleg pokojninske dobe upošteva tudi čas, v katerem je bil zavarovanec prijavljen pri zavodu za zaposlovanje kot iskalec zaposlitve ali brezposelna oseba, razen če niso ta obdobja že všteta v pokojninsko dobo.

Obdobja dodane dobe se uveljavljajo postopno in sicer tako, da se zavarovancu, ki uveljavlja pravico do starostne pokojnine, v prehodnem obdobju za posamezno leto obdobja, ki se šteje v dodano dobo, pri ugotavljanju pokojninske dobe upošteva naslednje število mesecev:

LETO	DODANA DOBA MESECI	LETO	DODANA DOBA MESECI
2000	0	2007	6
2001	0	2008	7
2002	1	2009	8
2003	2	2010	9
2004	3	2011	10
2005	4	2012	11
2006	5	2013	12

Odkupljena doba je obdobje, v katerem zavarovanec ni bil vključen v obvezno ali prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, šteje pa se v zavarovalno dobo, če so plačani ustrezni prispevki.

Dokup pokojninske dobe za presežne delavce

Zavarovancu, katerega delo ni več potrebno zaradi nujnih operativnih razlogov ali pa mu je prenehalo delovno razmerje po predpisih o prisilni poravnavi, stečaju ali likvidaciji, se lahko dokupi največ pet let zavarovalne dobe za izpolnitev pogojev za pridobitev pravice do pokojnine, če:

- je dopolnil 35 let pokojninske (moški) ali 33 let pokojninske dobe (ženska) in 58 let starosti

- je dopolnil 63 let starosti (moški) ali 62 let starosti (ženska) in 15 let pokojninske dobe ali

- je dopolnil 65 let starosti (moški) ali 63 let starosti (ženska) in 10 let zavarovalne dobe ali

- gre za zavarovanca, pri katerem je podana invalidnost in nima zavarovalne dobe, potrebne za pridobitev pravice do invalidske pokojnine.

Zakon pa določa še **druge možnosti za dokup** dobe, kot na primer: do pet let zavarovalne dobe lahko dokupi tudi zavarovanec, ki je že izpolnil pogoje za priznanje pravice do starostne pokojnine. Lahko pa zavarovalno dobo dokupi tudi uživalec pokojnine - to je takoimenovani dokup za ugodnejšo odmero pokojnine. Možen je tudi dokup za odmero pokojnine brez znižanja zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti. Možen je dokup za izpolnitev pogojev in odmero pokojnine (npr. da se plačajo prispevki za obdobja, ko je bila oseba prijavljena na zavodu za zaposlovanje kot iskalec zaposlitve, ipd.)

Pokojninska doba je zavarovalna in posebna doba, na podlagi katere se ugotavljajo pogoji za pridobitev pravice do pokojnine in na katero se določi odstotek za odmero pokojnine.

Posebna doba so obdobja, ki se v skladu z zakonom štejejo v pokojninsko dobo ne glede na plačilo prispevkov.

Prišteta doba je del obdobja med nastankom invalidnosti in določeno starostjo, ki se upošteva pri odmeri invalidske pokojnine kot fiktivna pokojninska doba.

Zavarovalna doba je obdobje, ko je bil zavarovanec vključen v obvezno ali prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter obdobja, za katera so bili plačani prispevki.

ODBITKI K ODMERJENI POKOJNINI

Zavarovancu, ki nima 40 let (moški) oziroma 38 let (ženska) delovne dobe in pridobi pravico do starostne pokojnine pred dopolnitvijo 63. leta starosti (moški) oziroma 61. leta starosti (ženska), se pokojnina, odmerjena glede na dopolnjeno pokojninsko dobo in pokojninsko osnovo, zniža za vsak mesec starosti, ki manjka do dopolnjene polne starosti, na naslednji način:

STAROST V LETIH	ODBITEK ZNAŠA NA MESEC
58	0,30%
59	0,25%
60	0,20%
61	0,15%
62	0,10%
63	0,00%

4. DODATKI K ODMERJENI POKOJNINI

Zavarovancu, ki je dopolnil minimalno upokojitveno starost in polno delovno dobo 40 let (moški) oziroma 38 let (ženska), se zaradi upokojitve pred dopolnitvijo polne starosti pokojnina ne znižuje,

Zavarovancu, ki doseže minimalno upokojitveno starost in polno delovno dobo, pa se ne upokoji, temveč ostane v zavarovanju, se leta zavarovalne dobe, dopolnjena po dopolnitvi 58 let starosti in 40 let (moški), 38 let (ženska) delovne dobe, upoštevajo pri odmeri pokojnine po naslednji lestvici:

Leta delovne dobe		Odmeri odstotek za 1 leto delovne dobe	
moški	ženska	moški	ženska
35% - za prvih 15 let		38% za prvih 15 let	
2,533%		2,333%	
pokojninske dobe od 15. leta do		pokojninske dobe od 15. leta do	
40. leta	38. leta	1,5%	1,5%
41. leto	39. leto	3,0%	3,0%
42. leto	40. leto	2,6%	2,6%
43. leto	41. leto	2,2%	2,2%
44. leto	42. leto	1,8%	1,8%
45. in nasled. leta	43. in nasled. leta	1,5%	1,5%

Zavarovancu, ki je izpolnil pogoje za pridobitev pravice do starostne pokojnine in ostane v zavarovanju po dopolnitvi 63 let starosti (moški) oziroma po dopolnitvi starosti 61 let (ženske), se pokojnina, ki mu je odmerjena glede na pokojninsko dobo in pokojninsko osnovo, poveča za vsak mesec zavarovanja po dopolnitvi navedene starosti, na naslednji način:

Starost ob upokojitvi		% povečanja pokojnine
moški	ženska	za vsak mesec zavarovanja od polne starosti
64	62	0,3%
65	63	0,2%
66	64	0,1%
67 ali več	65 ali več	0,0%

Poleg pribitkov na račun polne delovne dobe je ekonomska spodbuda posamezniku, da prostovoljno odloži datum upokojitve, tudi sorazmerna odmera pokojnine od pokojninske osnove za vso pokojninsko dobo nad polno pokojninsko dobo brez omejitev.

DOLOČITEV OBDOBJA ZA IZRAČUN POKOJNINSKE OSNOVE

Starostna pokojnina se odmeri od mesečnega povprečja plač, ki jih je zavarovanec prejel oziroma od zavarovalnih osnov, od katerih so bili obračunani prispevki, v katerihkoli zaporednih 18 letih zavarovanja po 1. 1. 1970, ki so zanj najugodnejša - to je pokojninska osnova.

ODMERA POKOJNINE OD POKOJNINSKE DOBE

Zavarovancu, ki je bil ob reformi vključen v zavarovanje, se bo pri odmeri pokojnine upoštevala pokojninska doba, dopolnjena do reforme, v odstotku od pokojninske osnove, kakršen je glede na dolžino pokojninske dobe veljal do reforme. Za pokojninsko dobo, ki jo bo zavarovanec dosegel po reformi, bo odmera na leto znašala 1,5%.

Za zavarovance, ki se bodo prvič zavarovali po začetku reforme, se bo odstotek za odmero pokojnine določil tako, da se bo za prvih 15 let pokojninske dobe pokojnina odmerila v višini 35% pokojninske osnove (moški) oziroma 38% pokojninske osnove (ženske); za vsako nadaljnje leto pokojninske dobe se bo pokojnina povečala za 1,5% pokojninske osnove.

Pokojninska zakonodaja je velika novost, za katero še nihče prav ne ve, kako se bo obnesla v praksi. Prav gotovo se bodo v zvezi z njenim izvajanjem oblikovale različne razlage, ki jih bomo kadrovske delavci deležni predvsem na različnih seminarjih. Podrobnosti v članku niso navedene, saj bi že tako težko snov le še dodatno obremenjevale. O tem, kaj bo kdo izgubil, kaj pridobil s pokojninsko reformo, pa ne morem soditi.

Joži Anžin

NA POTI MED INDIJANCE

Sam pri sebi sem ugotovil, da je spominov na potepanje po pravljicnih in hkrati krutih deželah Azije, dovolj. Kajti povsem sveži so spomini in vtisi na prostranstva Srednje in Južne Amerike, na dežele, kjer domujejo Indijanci.

Skoraj dva meseca sta že minila od kar sva se s Tanjo, mojo boljšo polovico, vrnila s potepanja po južno ameriških prostranstvih in višavah - iz dežele Indijancev. Pravzaprav je bilo teh dežel več. Sedanje politične meje med državami namreč ne predstavljajo življenjskih meja prvobitnih naseljencev, njihove kulture in bogate, a krvave zgodovine. Njihov dom se vleče vzdolž večjega dela južno ameriških Kordiljer.

Tokrat malo drugače

Spomini na to popotovanje so še mladi. Tokratno potepanje gori, doli, naokoli je bilo nekoliko drugačno od vseh dosedanjih, a zato nič manj zanimivo in doživeto. Prvič odkar so me peruti golobradega avanturista odnašale daleč od doma, sem se, zdaj že nekoliko dozorel mladenič, skoraj mož, na popotovanje podal s svojo najdražjo. Zanja je bilo to prvo pravo potepanje in zato sem želel, da bi ji njeno prvo popotovanje ostalo v lepem spominu. Potepanje ni bilo čisto v stilu pravega popotništva, bilo je malo mehkejše toliko, da ga je lahko prestalo tudi mestno dekle.

Miške, bolhe, dvignjen palec brez odziva, zaledenel avto... spremstvo, ki ga moraš na tovrstnem popotovanju sprejeti in se ga veseliti, sicer vse postane polomija in še tako ljubeča partnerja se sprevržeta v divja prepirljivca. Kar zadeva to plat popotovanja se je moja deklica izkazala za odlično sopotnico. Nič je ni spravilo iz tira. Sam pa sem se prekalil in utrdil že davno prej.

V letalu je svet tako majhen

Napeto strmim skozi okno jeklene ptice v pričakovanju, da bom pod seboj ugledal prve obrise Južne Amerike. Po skoraj desetih urah vožnje bi morala biti venezuelska obala že zelo blizu. Razpenjeni valovi Atlantika so izgubljali svojo silovitost, postajali so vse mehkejši in v zgodnjem popoldanskem soncu se je zalesketalo mirno Karibsko morje. Ozrl sem se po letalu. Kakšna pisana množica! Največ nas je seveda Evropejcev, željnih doživetij skrivnostne Južne Amerike. In kar šest Slovencev nas dokazuje, da smo Slovenci popotniški narod. Naše poti se bodo na kopnem razšle, tu gori, med nebom in zemljo, pa je svet tako majhen.

Letališče v Bogoti - dve uri dovolj zavse življenje

Končno! Pod mano so obrisi kontinenta. Prihajam v svet, ki čisto drugače buri in izziva mojo popotniško

strast kot vsa moja dosedanja popotovanja. Preleteli smo Caracas, glavno mesto Venezuele. Pravijo, da so tu doma najlepša dekleta na svetu. Na Picu Bolivar, najvišjem venezuelskem vrhu (5.002 metra), ni mahar la nobena. Vrh pa je bil kljub temu lep in pogled nanj je bil zame najlepša dobrodošlica, ki so mi je nove dežele lahko namenile.

Po dobri uri smo pristali v Bogoti, glavnem mestu Kolumbije, praktično neobvladljivemu središču svetovne trgovine z mamili. Dveurni postanek, v letališki zgradbi si pretegnemo noge. Na povratku na letalo smo na lastni koži občutili, kaj pomeni kraljestvo belega prahu kot radi imenujejo Kolumbijo. Kar lepo število svetovnih letališč sem že skusil, toda tako strah zbujačega varovanja, nisem videl še nikjer. Do zob oboroženi varnostniki z naperjenimi brzostrelkami prerešetajo, na srečo le s pogledi, vsakega potnika. Vsak je potencialni tihotapec mamil. Če jim nisi všeč že na pogled, pa ... hajdi na osebni pregled. Z nami so bili sila prizanesljivi, a natančnemu pregledu se tudi mi nismo izognili. V eni vrsti moški, v drugi ženske in eden po eden pod drobnogled mrkega carinika oziroma carinice. Roka tu, roka tam, pa si »prešlatan« od glave do pete. »No drugs«, »No arms« in »No photo« v slikovni in pisni različici na vsakem koraku opozarjajo, da s tukajšnjimi oblastni ni dobro češenj zobati. Velika razširjenost kriminala, večinoma povezana z vojnam med karteli za prevlado na trgu mamil, je odvrnila že marsikaterega turista od kolumbijskih ulic. Da je država vse prej kot prijazna turistom, pove dejstvo, da je Kolumbija čisto na vrhu seznama turistično rizičnih držav. Kako mora biti šele na ulicah, če je že na letališču tako srhljivo, si mislim, ko ponovno grejem svoj sež v letalu.

Visoko nad zeleno preprogo

Krila nas neso proti Limi, našemu prvemu cilju. Letalo se počasi spušča nižje, pokrajina pod nami postaja vse bolj jasna in razpoznavna. Vse naokoli se bohoti Amazonski pragozd, ki ga prečijo in prepredajo številne blatne reke, ki se zlivajo v največjo reko na svetu, mogočno Amazonko. Kot bi gledal neskončno dolgo kačo, ki se plazi po zeleni preprogi. Amazonka se s svojimi meandri do Atlantika leno vije med tisočletni mi stebli tropske flore. Vsake toliko časa se v zelenje kot krute rane civilizacije zajedo redka večja mesta. Največjo razjedo je napravilo glavno mesto departmajske Loreto Iquitos, ki je hkrati tudi prestolnica perujske džungle. Mesto je pognalo svoje korenine v letu

1757, ko so ga z imenom San Pablo de los Napeanos postavili jezuiti. V mesto prideš le po vodi ali po zraku. Mesto je kljub svoji težki dostopnosti večje od bele Ljubljane. Obrate za pridelavo kavčukovca so v zadnjih desetletjih zamenjali številni dimniki petrokemijske industrije, ki pod nebo bruhajo ognjene in črne sledi.

Mesto je izhodišče za popotovanje v neдрja džungle. V njegovi bližnji okolici ni več sledi o prvobitni flori in favni. Najprej preživetje ljudi, potem varstvo okolja, je opaziti povsod v Južni Ameriki.

Lima

Pristali smo. Peru, prva dežela Indijancev na najini poti. Zadnji del poleta so naše oči počivale na Andskih vršacih in njihovem mogotcu Huascaranu, ki je s spošljivimi 6.768 metri vrh vseh perujskih vrhov.

Potem smo se spustili v zloglasno limsko garuo. Garuo je nekakšna morska megla, nekakšen vodni pršec, ki prekriva večji del obalnega pasu Peruja in se vleče daleč proti jugu. Morski pršec je posledica delovanja znanega ledeno mrzlega Humbaldovega toka, ki teče vzdolž zahodne Južno Ameriške obale vse tja od Antarktike. Na svoji poti proti Ekvatorju se le počasi segreva in ob obalah Lime, ki so od Ekvatorja oddaljene le slabih 12° geografske širine, tudi v poletnih mesecih le stežka preseže 20° Celzija. Čeprav bi glede na bližino Ekvatorja pričakovali pravo tropsko podnebje in rastje, temu ni tako. Pokrajina in podnebne razmere v tem delu sveta fascinirajo vsakogar, ki ga te stvari vsaj malo zanimajo. Lima je namreč kljub svoji obmorski legi kar s treh strani obdana s pol, ponekod pa tudi pravo puščavo. Iz zahodne strani jo poleti blagodejno, pozimi pa vsekakor manj zaželeno, hladijo valovi vlažnega Pacifika. Ko se človek sprehaja po ulicah Lime kar ne more verjeti, da za zidom lahko že prava puščava. O tem se najbolje prepričaš, če zaviješ v eno od številnih barakarskih predmestij. S pločevino krite hiške, če jim lahko tako sploh rečeš, stojijo na puščavskih tleh. Še sreča, da ne poznajo dežja, uradno ima Lima le 6 deževnih dni v letu, pa še takrat bolj plohe kot pa resen dež, saj bi se drugače predmestja dobesedno pogreznila v blato.

Ob pristanku se s tem nisem preveč ubadal, bolj sem se ubadal s tem, kako priti v center mesta, ki je od mednarodnega letališča Jorge Chavez oddaljeno približno 15 km. Popoldne se je že prevesilo zgodnji večer. Da bi že takoj tvegala poceni avtobusni prevoz ... nahrbtnika, pogleda vredna sopotnica ... preveč mamljivo za grešnike vseh vrst. Taks! Izbrala sva razmajanega starega, dobrega hrošča. Brzel je po širokih šestpasovnih avenijah Elmer Faucett in Republica Argentina v srce Lime.

Tu se začne nova zgodba.

Primož Godler

Lima med morjem in puščavo

LETO 2000 JE ZAPISANO V ZVEZDAH

Kdo ve, koliko časa pred tem, ko je človek začel šteti leta, so se zvezde že vrtele in vplivale na Zemljo in na ljudi. Zemlja pleše tja med zvezde in zvezde ji pripovedujejo... mi pa smo usode, ki čakajo njene prebivalce, zapisali takole:

Kozorog

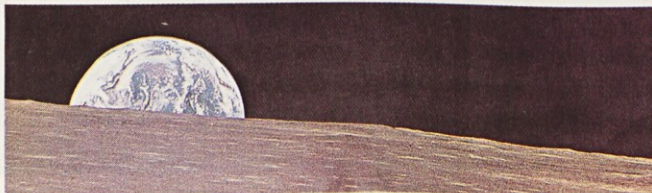
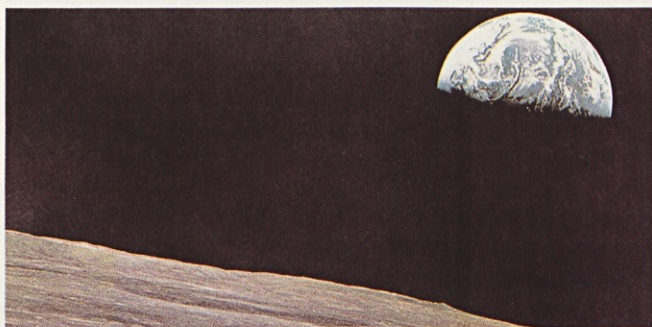
Letošnje leto bo le priprava za prihajajoče obdobje, ki prinaša velike spremembe in premike. Dinamični boste še bolj kot sicer, naleteli boste na velike izzive, ki vam bodo večinoma prinašali uspehe. Krog sodelavcev in znancev boste razširili in ugotovili, da je v povezovanju z njimi uspeh še lažje doseči.

Osebnost boste prav tako živahnejši, v odnose boste vnesli jasna čustva in izostrene misli, s tem pa boste svojo okolico nemalokrat presenetili.

Vodnar

Umirjeni boste in tako boste delovali tudi na svojo okolico. Česarkoli se boste lotili - in tega ne bo malo - boste delali strpno, potrpežljivo in preudarno. Za vašo naravo, ki je sicer vihrava, je to presenetljivo, vendar zelo dobrodošlo. Zato se lahko lotite velikih projektov in uspeli boste.

Osebnost življenje se prav tako umirja in prinaša zadovoljstvo in udobje. Odkrili boste novo plat življenja, ki je zazrta v notranjost in zato neizmerno bogata.

Ribi

Vaša čustvena in razmišljujoča narava vam ne bo dala miru. Kljub veliki obremenjenosti in obilici dela se boste znašli v situaciji, ko boste morali pomagati tudi drugim. Ob tem pa vam bo ugled samo rasel. Delo vam bo dobro teklo, več pa boste znali privoščiti tudi sebi.

Nežno obdobje je pred vami in dobri odnosi z domačimi, s prijatelji in širšo okolico vam bodo veliko pomenili. Čudili se boste sami sebi in se veselili svojih uspehov. Vrstili se bodo na vseh področjih, najdragocenejši pa bodo tisti, ki so povezani s čustvi.

Oven

Ognjevita narava vam bo tokrat prinesla bogato leto. Izrazito, jasno in zavzeto se boste lotili novega dela ali razširili krog že ustaljenih poslov in ljudi. V sebi boste našli ogromno moči in veliko iznajdljivosti. Življenje se vam obrača prav v tisto smer, ki ste si jo najbolj želeli. Ne sprašujte se, kako vam je končno le uspelo, le uživajte sadove in privoščite si vse najboljše.

Tudi na čustvenem in širšem osebnem področju so novosti tako lepe in obetavne, da sami sebi ne boste mogli verjeti. Predajte se sreči, ki je tokrat zares trajnejša!

Bik

Bikci imajo radi udobnejše, razkošnejše življenje in v tem smislu se odvija tudi prihajajoče leto. Kar razvarjeni ste in mislite, da bi morali dobiti še več. Pa ni potrebno, le poglobite se malo vase in videli boste, da vam je lepo. Poslovni uspehi so v veliki večini vezani na krog sodelavcev, prijateljev ali domačih, zato je nujen skrben, korekten odnos. Ta obeta uspeh, sami pa nalog, ki so pred vami, ne boste zmogli. Prisluhnite okolici in ne bo vam žal.

V osebnih odnosih vam bo iskrenost, prijaznost in skromnost prinesle več, kot pričakujete.

Dvojčka

Poslovno se zadeve postavljajo na glavo, kar pa ni slabo. Tako vas situacija vodi v podjetnost in zgodi se skoraj nemogoče. Ne bo pa prav lahko, vendar bodo temu ustrezni tudi uspehi. Dinamično leto od vas zahteva iznajdljivost, aktivnost, optimizem in spoznali se boste z novega zornega kota. Nič ne bo pretežno za vas in veseli boste sami sebe.

Taka intenzivnost ne dopušča mirnega in romantičnega uživanja, sicer pa vam do tega niti ne bo. Svoje skrbi in veselje boste delili z bližnjimi in to vas bo še bolj povežalo.

Rak

Mirno udobje je zaščitni znak leta pred vami. Veliko boste pripravljene narediti v poslovnem smislu, da si boste nato lahko osebno privoščili še več. Obdali se boste z lepimi stvarmi in znali v izbranosti tudi zelo uživati. Tudi poti se vam odpirajo, ki pa ne bodo naporene, čeprav bodo mnoge med njimi poslovne. Znali boste najti pravo razmerje med obremenitvijo in skrbjo zase in ob tem dosegali tudi primerne rezultate. Zavidali vam bodo, toda ne bo vam kaj oporekati, zato boste mirno in prijetno preživeli to leto tako v poslovnem kot v osebem življenju. Deležni boste veliko naklonjenosti.

Lev

Vaša moč bo prišla do izraza in potrebovali jo boste. Za vse se boste morali pošteno boriti. Bo pa doseženo toliko slajše in toliko bolj cenjeno in nihče vam ne bo mogel oporekati, da vam je bilo kaj podarjenega. Čeprav se boste občasno počutili osamljene in nerazumljene, ne bo čisto tako. Res pa je, da bodo vaši bližnji od vas pričakovali pomoč, čeprav je boste vi zaradi preobremenjenosti morda bolj potrebni. Zato boste morali svojo energijo usmeriti tudi v urejanje osebnih vprašanj in pri tem ne glejte le na druge, ampak predvsem nase.

Devica

Vse okoli vas bo nestrpno, vi pa boste tako v službi kot doma delovali pomirjujoče in osrečujoče. Potrpežljivo se boste lotevali tudi uresničevanja svojih načrtov in razumeli, da je treba dati času čas. Leto, ki prihaja, je začetek poti k uspehu in to vas bo navdajalo z optimizmom. Spoznali boste nove ljudi in nove poti in s tem se boste začeli spreminjati in odpirati.

Tudi v osebem življenju se vam nakazujejo spremembe v načinu komuniciranja in dojemanja vaše okolice in to ugodno vpliva na vaše bližnje in na vas same.

Tehtnica

Nadaljevali boste z velikopoteznostjo, kar prinaša velike pluse in tudi minuse. Če se boste odločali za dolgoročneje poslovne odločitve in zastavili dobiček na daljši rok, bo to prava odločitev. Le tako boste lahko opravili tudi tekoče naloge, ki vam prinašajo tudi finančni uspeh. Leto bo stabilnejše od preteklega, pa tudi vi boste modrejši in preudarnejši.

Poslovno plat boste postavili pred osebno, zato bo na obeh področjih dinamično, včasih že kar napeto. Toda s prirojenim šarmom boste znali pravočasno vse zgladiti in izpeljati zadeve predvsem sebi v prid.

Škorpijon

Vaše ambicije bodo zacvetele in marsikaj boste pripravljene storiti za uresničitev visokih ciljev. Vodila vas bo želja po uspehu, po vodenju in po denarju. Ta ne bo na prvem mestu, zato ga boste lažje potrošili. To leto bo za vas zelo pomembno na poslovnem področju, saj boste znali iztržiti marsikaj. Ne smete biti preveč zaupljivi, pa tudi čisto sami se ne morete lotevati poslov. Poskušajte biti prvi med enakimi, ne pa nad drugimi.

Tudi v osebem življenju se zadeve dobro obračajo, zato ne bodite kritični do bližnjih, ampak previdni in ljubeči.

Strelec

Vaša duhovna in materialna narava se bosta zlili v srečno celoto. Uspevalo vam bo pri poslih, pri denarju, cenjeni boste v poslovnem krogu ... Veliko novega se boste lotili in izpeljali, tudi potovali boste precej. Poslovne obveznosti pa vas bodo kljub velikim uspehom utrujale. Največ zadovoljstva boste našli v naravi in v intimnejši družbi. V sebi boste odkrili nove globine in vsi okoli vas boso opazili to prijazno spremembo. Ljubezen bo za vas najpomembnejša, kar je za vašo naravo nekaj zelo novega. Veliko je boste dajali in veliko sprejeli.

Med zvezdami se je za vas z beležnico sprehodila Lidija Jež

Magično leto 2000

Se z letom 2000 začneta novo tisočletje ali bo to šele leta 2001? O tem se naj prepirajo učenjaki različnih strok!

Za navadne zemljane pa s številko 2000 prihaja nekaj novega, velikega in zato tudi magičnega. Čeprav je vsako novo leto enkratno in neponovljivo, je okrogla letnica vendarle nekaj posebnega. Sama po sebi je že tako veličastna, da si bomo kot protiutež njenemu sijaju lahko izbrale prav enostavno obleko, vedno znova in znova nezmotljivo elegantno.

In če že razmišljamo o satenu ali žametu, ukrojenem v enostavni liniji, ki seže lahko visoko nad kolena ali do tal, zagotovo razmišljamo tudi o nakitu.

Od družbe, okolja in tudi od naše narave in starosti je odvisno, kako nas bodo krasile ogrlice, uhani, prstani in še kaj. Lahko si nadenemo prav predrzno velik, poudarjen, vesel in sijoč nakit, da bomo v njem zasijale kot novoletne jelke. Za ta veseli čas je pretiravanje dovoljeno. K enostavni večerni obleki gre prav vse. Pa vendarle je ob razkošnejši obleki lep tudi droben, diskreten nakit.

Letošnja moda priporoča bel nakit - srebro, belo zlato in platino, ki je lahko kombiniran s klasičnim zlatom. In kakšni so kamni? Ne samo steklene žareče kroglice v različnih barvah, ki dopolnjujejo dekorativni nakit, pač pa dragi ali vsaj poldragi kamni. Kralji so jih imeli v svojih kronah, da so razkazovali svoje bogastvo! Vendar ne samo zato! Bajе predvsem zaradi njihove skrivne, čarobne moči. Kakšno moč skrivajo kamni?

Rdečemu rubinu pripisujejo povezanost s soncem in zato naj bi si tisti, ki ga nosi, pridobival dodatno moč, vpliv in spoštovanje. To je kamen sreče, strasti in ljubezni. Prav zato, naj bi ga zares »vroči« ljudje nosili le občasno ... Pripisujejo pa mu tudi drugačno moč. Dvigal naj bi krvni tlak, s svojo toploto naj bi »grele« anemične, slabotne lastnike ... Torej ni odveč pogledati, kakšen kamen nosi naš nadrejeni in videli bomo, ali je moč v osebnosti ali v kamnu ...

Zeleni smaragd zaradi svoje izjemne lepote odpira dušo, bogati pa tudi spomin. Ker je zelena tudi barva predela okoli srca, je smaragd kamen čustev in razpoloženja. Pravijo, da je to Merkurjev kamen. Dobro dene očem in srcu. Je kamen osebne sreče in zadovoljstva. Tako spokojno in intimno deluje smaragd, da moramo lastnici ali lastniku to tiho srečo mirno privoščiti.

Diamant je od nekdaj veljal za kralja kamnov. Zaradi svoje lepote je bil in je še vedno najbolj željen kamen. Njegov planet je Venera, njegova moč pa velika. Predvsem mu pripisujejo univerzalno zaščitno moč. Krožijo mnoge zgodbe o diamantih, ki so pri-

nesli srečo ali nesrečo. Diamant naj bi odvzel boleznim, zdravil fizične in psihične tegobe tistega, ki ga nosi. Hkrati pa odvzete tegobe prenesel na nepoštenega novega lastnika. Zato dediči lahko sicer prejmejo veliko bogastvo, ampak tudi veliko tveganje. In zato tudi ukradenih diamantov ni dobro nositi.

Tudi **vijolični safir** ima poleg lepote tudi moč. Pripisujejo mu pozitiven vpliv na zdravljenje bolezni živcev, kože in kosti. Je tudi kamen zapeljivosti, duhovnosti in jasnovidnosti. Je zaščitni znak fatalnih žensk. No, vsaj tistih, ki bi to rade bile ...

Biser sicer ni zlahtni kamen v klasičnem smislu, ima pa s svojo prefinjeno lepoto, ki jo povezujejo z Mesecem, vpliv na duha in je izrazito ženski kamen. Bisere, nanizane v bogate ogrlice, naj bi nosile le ženske, ki morajo umiriti in prikriti svojo siceršnjo vročo kri s hladno lepoto. Medtem ko si manj izrazite in manj vročekrvne ženske lahko krepijo svojo energijo in lepoto z različnimi koralami.

Sedaj vemo, zakaj so bile krone tako pisane. Vemo pa tudi, katerega od dragih kamnov si bomo privoščile »za zdravje in moč« v letu 2000, ko bo vse lepše in boljše kot je bilo doslej. V najbolj nori silvestrovske noči pa si privoščimo enega za zdravje, enega za zapeljivost, enega za moč ... in ne pozabimo, da kamna za jutranjega mačka ni.

Veliko vsega lepega in dobrega, predvsem pa veliko izpolnjenih želja v letu 2000!

Lidija Jež

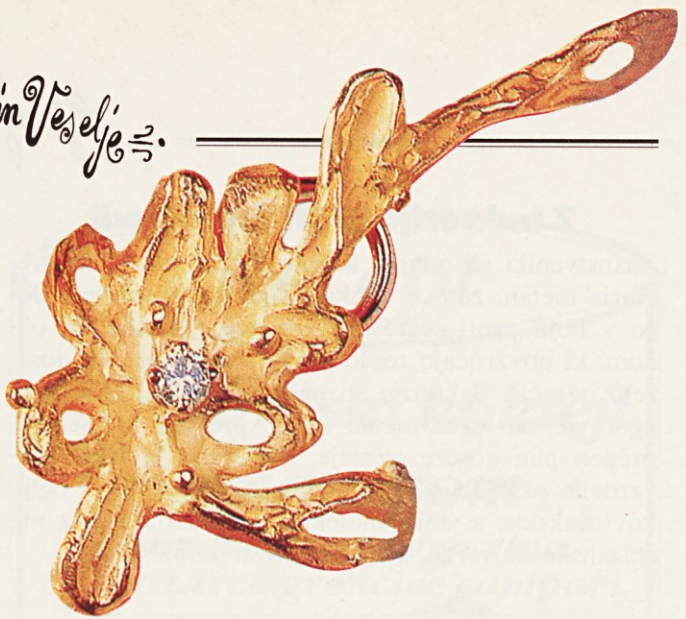

Na prostem so čez zimo lahko le še pastinjak, por, brstični in kodrolistni ohrovt. Brste brstičnega ohrovta in liste kodrolistnega ohrovta lahko trgate in uporabljate tudi zmrznjene. Iz tunelov in toplih gred lahko v dneh, ko se temperatura dvigne vsaj na 5° C, pobirate endivjo, ker ta najprej dozori in zaradi tega tudi prva začne odmirati. V toplejših dneh pa lahko rahlo zalijete motovilec in zimsko solato. Rasteta namreč tudi v zimskem času in zato potrebujeta primerno vlago.

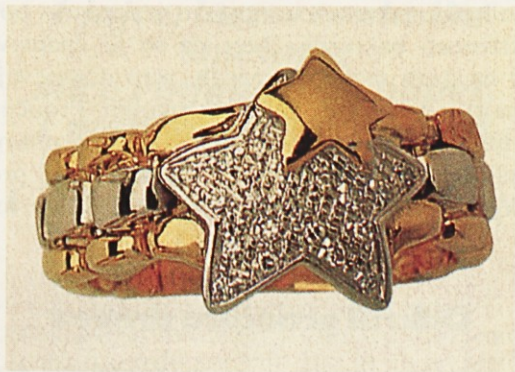
Globoko prerahljajte zemljo, da bodo grude čez zimo dobro premrznile in se razpusile. Pripravite načrte za sejanje in sajenje v prihodnjem letu. Preglejte zaloge semen in si pravočasno priskrbite nova, vendar kupite le toliko semen, kolikor jih nameravate posejati v prihodnjem letu, kajti kaljivost se s časom zelo zmanjša. Pri načrtih za prihodnje leto ne pozabite na gredico za dišavnice in zeliščne čaje. Že pri načrtovanju poskrbite, da bo vaša hrana čim bolj pestra in ustrezno sestavljena iz listnih, plodovnih in koreninastih pridelkov.

Tudi čez zimo ne pozabite na kompost. Še naprej nalagajte nanj kuhinjske in druge organske odpadke. Sploh pa ne smete pozabiti na stalno dodajanje odpadkov, če imate v kompostnjaku legla deževnikov, ker ti seveda tudi v zimskem času potrebujejo hrano. Kompost pred mrazom zavarujte s slamo, kartonom, starimi odejami ali podobnimi »zaščitnimi« sredstvi. Deževniki so namreč vaši najboljši vrtni pomočniki, zato ne pozabite nanje.

Če ne bo zmrzovalo je tudi že čas za zimsko obrezovanje drevja, da boste imeli s tem spomladi manj dela. Nikakor pa ne obrezujte v dneh, ko zmrzuje. V krajih, kjer prihaja pozimi pod drevje divjad, pustite odrezane veje ležati pod drevjem, da bodo živalim za hrano in tako ne bodo objedale vejic na drevju.

Okenske in balkonske rastline se v prezimovališču navajajo na tamkajšnje razmere. Če je dovolj svetlo in zračno, je njihovo počutje odlično. Če pa je preveč vlažno, jim grozi siva plesen. V prezimovališču sta najpomembnejša rastlinska higiena in zalivanje, pri katerem ne smemo močiti rastlin. Zalivajmo samo takrat, ko je res potrebno. Predvsem pa zalijemo samo v lonček, da ne omočimo listov. Porumenele in kakorkoli poškodovane ali nagnite liste moramo sproti odstranjevati.

Posebno pozornost moramo nameniti na novo posajenim vrtnicam. Te bi se morale do začetka hujšega mraza že dobro ukoreniniti. Če pa smo jih posadili pozno, za to niso imele časa. Da takšne rastline ne bi preveč trpele suše, jih moramo dobro zastreti z zemljo ali šoto. Na izpostavljenih legah pa jih zaščitimo še s smrečjem ali s slamo.

Da vam bosta božič in novo leto minila v znamenju pomladi in novega življenja, narežite vejice forcije, magnolije, japonske kutine ali češnje in tako vas bodo nežni in sveži cvetovi razveseljevali v mrzlih zimskih dneh.

NAGRADNA KRIŽANKA

				PRAZNA V KATERI ZAZNAVAMO SNOVNE PREDMETE		TEŽKO REŠLJIVA NALOGA	POVRATEK VOJNIH UJETNIKOV DOMOV	PESNIK ŽUPANČIČ	ITALIJ. FILMSKI IGRALEC (ALBERTO)	RIBIŠKA KLJUKICA	BRISANJE SOLZ ALI ZNOJA	KRAJ PRI KRŠKEM		
				KEMIJSKA POSODA										
				PODOLGOVAT GRADBENI ELEMENT										
				PRAPOR, ZASTAVA										
				LUDVIK TOPLAK						LETОВИŠČE PRI OPATIJI				POLJSKI SATIRIK
				KERNJAKOVA PESEM						NEKDANJE ŠIROKO OBROČNO KRILO	VERDIJEVA OPERA	NIZOZEMSKA NACE JUNKAR		
DRUGO IME ZA NIZOZEMSKO	NESNAŽNOST	IME VEČ PAPEŽEV	INDIJSKI KRALJ (272-237 PR.N.Š)	KRIŽANKE OSVEŽIJO SPOMIN	ŽUPAN POD FRANCOZI KOSMATA TKANINA									
AVTOMOBILSKA TROBLJA				POČASNO PREMIKANJE REKA V ANGLIJI										
MESTECE NA OTOKU KRKU							PRIPADNIK ARIJCEV							
NAŠ DIRIGENT (UROŠ)							ŠPANSKI NARODNI JUNAK VZKLIK		SESTAVIL: JOŽE PETELN	POSLANEC BOGA, PROFET	DOLG. PRAZEN GOVOR			
ANTON ZAJEC		TRAVNIK V HRIBIH SLOVENSKI DENAR							PLATINA NAŠ PISATELJ (IVAN)					
PREROK IZ SVETEGA PISMA					STARA IGRAČA, VRETNICE NA VRVICI				POGOSTA BESEDNA PREDPONA					
SPODNJI DEL POSODE			IME LITERATA SVETINE	PREDAL V BANČNI BLAGAJNI	SREDNJA ŠOLSKA OCENA	BET, TOLKAČ	IGRALEC PACINO DOMOVINA MEDEJE		SKAND. DROBIŽ PRITOK VISLE					
PEVKA, KI NASTOPA SAMA							NAJVEČJI JADRANSKI POLOTOK							
REDKO M. IME							NACIJA							
USIHANJE TELESNEGA ORGANA							ILUSTRATORKA GOŠNIK GODEC							

Rešitve pošljite do 25. januarja 2000 na naslov: Poslovni sistem Mercator, Center za obveščanje, Dunajska 107, 1000 Ljubljana.

Za pravilno rešitev križanke v prejšnji številki časopisa nagrade prejmejo: **Mirjam Rojc, Oktobrske revolucije 25, 6310 Izola, Peter Černe, Slape 146, 1260 Ljubljana Polje, Herman Pengal, Dunajska 410, 1231 Črnuče.** Nagrade bomo poslali po pošti.

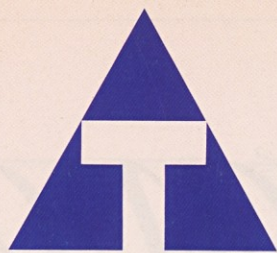
Loka kava

Zdrami in premami

Poslej v novi podobi.

PRAVO DARILO ZA NOVO TISOČLETJE

TrgoAvto

SKUTERJI

PIAGGIO

GILERA
TWO WHEELS AHEAD

**ODPELJI DANES
PLAČAJ V NOVEM TISOČLETJU**

**IZKORISTITE UGODEN
BREZOBRESTNI KREDIT**

ALI

10%

**POPUST PRI NAKUPU
Z GOTOVINO**

TrgoAvto

Trgovina d.d., Koper
6001 Koper, Pristaniška 43/a
telefon: (066) 436 000
telex: (066) 272 481